

DOF Vestsjælland

Lokalforening for Dansk Ornitologisk Forening

22. februar 2024

Årsberetning for DOF Vestsjælland 2023

Bestyrelsens arbejde

Generalforsamlingen i 2023 blev afholdt på Værkerne i Sorø. På mødet blev Nils Kruse valgt som nyt medlem af bestyrelsen og Lasse Braae indtrådte i stedet for Jan Kiel. Jette Mynster blev genvalgt som suppleant. Desuden blev Jan Svejgaard Jensen genvalgt som revisor.

I det forløbne år har der således været 6 bestyrelsesmedlemmer og 1 suppleant. Ved førstkommende bestyrelsesmøde blev Morten Jensen konstitueret som formand, med Lasse Braae som næstformand og Allan Øster Steensen som kasserer. Nils Kruse, Inger Nielsen og Jette Hallig som bestyrelsesmedlemmer.

Siden sidste generalforsamling d.6. februar 2022, har bestyrelsen holdt 6 møder. De vigtigste emner i bestyrelsens arbejde har bl.a. været et forslag til vedtægtsændringer, planer for et samarbejde med Naturpark Åmosen om et naturcenter ved Tissø, nye fugleambassadører for Ørneklubben, samt forskellige projekter omkring naturformidling.

Desuden skal DOF Vestsjælland være vært for forårets repræsentantskabsmøde 20-21- april på Sørup Herregård v. Ringsted. I den forbindelse skal der arrangeres en fugletur i nærområdet, fx til Gyrstinge Sø.

I de følgende afsnit er der redegjort for de aktiviteter der har været i DOF Vestsjælland i 2024.

Kommunikation -

Vores hjemmeside www.dofvsj.dk er mest brugt til nyheder og opslag om ture og møder. Der mangler stadig noget IT-kundskab til at få hjemmesiden bedre og bl.a. på billedsiden er der mangler som vi håber at få forbedret. Dog ved vi endnu ikke om DOF kommer med et forslag til nyt format på lokalforeningernes hjemmesider, som vi skal forholde os til.

Som også nævnt sidste år tager vi meget gerne mod både "ris og ros" og opfordrer samtidig til komme med bidrag til hjemmesiden – de kan sendes til redaktionsgruppen, som pt. består af Allan Øster Steensen, Lasse Braae og Morten Jensen (ansv.).

DOF Vestsjællands facebook-gruppe har pt. ca. 1200 medlemmer. En del medlemmer af gruppen er nok ikke medlemmer i DOF Vestsjælland, men gruppen bliver i vid udstrækning brugt til at dele

fuglefotos og småoplevelser, samt til opslag om begivenheder i DOF Vestsjælland. Vi mener dog fortsat at vores hjemmeside er det medie, hvor kommunikation med medlemmerne skal foregå.

Faunistik -

Med lidt over 213.000 indtastninger for DOF VSJ er 2023 det næstbedste år nogen sinde, kun overgået af 2021 med 216.000. Med det flotte resultat i DOF VSJ er vi tilbage på tredjepladsen mht. flest indtastninger pr. afdeling. (se mere om DOFbasen andetsteds i årsrapporten).

Og så har Boligbirding kørt på 5. År. Konkurrencen kræver ikke speciel forhåndsviden om artsbestemmelse, men bidrager til vigtige faunistiske data. Desuden er det meget interessant at tælle hvor mange fuglearter det egentlig er muligt at se og høre fra ens egen matrikel. (se mere om Boligbirding andetsteds i årsrapporten samt på hjemmesiden).

DOF centralt -

Også i 2023 har der i været afholdt 2 repræsentantskabsmøder i DOF – foreningens højeste myndighed. Første møde blev afholdt i foråret hos DOF Nordtjylland på Hotel Comwell i Rebild. Andet møde i november blev – som sædvanlig – afholdt på Dalum Landbrugsskole i Odense. Fra DOF VSJ deltog Jette Reeh, Lasse Braae, Allan Øster Steensen og Morten Jensen i møderne.

Et ny projekt – ”Fællesskab gennem fugle” er sat i værk i samarbejde med Danmarks Jægerforbund og Danske Herregårdsjægere.

’Fællesskab gennem fugle’ består af to dele, hvor den ene del handler om at samle og udvikle lokale netværk af frivillige fuglekiggere og jægere, der sammen skal indsamle data og overvåge fire arter - Duehøg, Ravn, Rød Glente og Stor Hornugle i udvalgte områder.

Den anden del af projektet handler om de til tider udsældte kragefugle, der bliver lagt for had, som oftest på grund af myter eller manglende viden. Blandt andet gennem undervisningsmateriale og citizen science skal denne del af projektet forsøge at ændre opfattelsen af kragefuglene

Flere ture og aktiviteter for unge er et vigtigt tema i DOF. FugleForAlle projektet er nu udløbet, men der søges om fodsmidler til at videreføre dette vigtige ungdomsarbejde. Alle lokalafdelinger er blevet om at bidrage til skabe aktiviteter for børn og unge. Det er meget vigtige initiativer som skal være med til at skaffe nye, unge medlemmer.

På begge repræsentantskabsmøder blev disse væsentlige initiativer fremhævet.

DOF har indgået en ny samarbejdsaftale med Miljøministeren, som bl.a. er baseret på vores indtastninger i DOFbasen. Aftalen er for perioden 2024-2027 og lander på 1,219 mio. kr./år.

Ture og Møder i DOF Vestsjælland i 2023.

I løbet 2023 er der blevet arrangeret 40 fugleture samt flere møder, bl.a. generalforsamlingen, en temadag for punkttællere, samt et foredrag om Mursejleren i samarbejde med Nordvestsjællands Naturhistoriske Forening. Det er en væsentlig øgning i aktiviteterne i forhold til de foregående år.

Arrangementet på Ørnens Dag på Fugledegård ved Tissø blev afviklet med den sædvanlige store tilslutning. Ligeledes blev Røsnæs Naturdag gennemført i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Jægerforbund. Begge arrangementer bliver også gennemført i 2024.

I lighed med forrige år er der i slutningen af året udsendt en opfordring pr. mail til de potentielle turledere om at melde ind med deres planer for 2024.

Og allerede nu kan vi præsentere et fint forårsprogram med 23 fugleture og møder (nogle ture og

møder er allerede afholdt), samt at kunne annoncere et samarbejde med fugleture.dk om en tur til Øland i maj. Se mere om alle arrangementerne på hjemmesiden.

Og forhåbentlig kommer der flere til, samt et fyldigt efterårsprogram. Det er også lykkedes at få annonceret vores aktiviteter i "Fugle og Natur". Mange medlemmer efterspurgte sidste år at kunne læse det trykte medie.

Værd at fremhæve: Nattergaleturen på Flommen på Fuglenes Dag

Danmarks ældste og kontinuerligt afholdte nattergaletur blev igen i år afholdt på Flommen i Sorø, på den sidste søndag i maj med start kl. 03:30. Turen er en institution i Sorø og har været afholdt siden midten af 1950'erne med kun 2 guider gennem tiden, nemlig Lektor Halfdan G. Beck og Rolf Lehrmann.

Med den kommende tur i maj 2024 takker Rolf Lehrmann af og har fået tilsagn fra Carl Johan Corneliussen om at han vil overtage turen fremover.

Turen har altid været afholdt i samarbejde med DN, og på DNs hjemmeside kan man læse mere om turen [her](#).

Faunistisk Udvalg (v. Tovholder og kontaktperson: Lasse Braae)

Medlemmer af udvalget: Lene Smith, Jette Hallig, Jan Kiel og Lasse Braae.

Der har været afholdt et enkelt møde sidst på året med henblik på at få mere struktur på arbejdet og skitsere nogle klare målsætninger for 2024.

Vores primære opgave er at *sætte fokus på fuglelivet i din kommune*. Vi vil derfor arbejde for at skabe større interesse for de lokale fugle og sigter på at gøre mere brug af de mange data i DOFbasen. Tilgangen til arbejdet er ret simpel.

Vi vil gerne have oprettet faunistiske grupper i alle seks kommuner og DOFbasens mange data skal i meget højere grad formidles via vores hjemmeside, så den kan blive mere spændende og nyhedsorienteret med hensyn til det fantastiske materiale både for vores område som helhed og de enkelte kommuner, men også for udvalgte lokaliteter og enkelt arters forekomst.

De overordnede mål er

- 1 En repræsentant fra hver kommune i udvalget
- 2 Etablering af faunistisk grupper i alle kommuner
- 3 Mere (og bedre) brug af materialet i DOFbasen
- 4 Aktuelt faunistisk stof på hjemmesiden

Hvordan kan dette realiseres? Vores første oplæg er et projekt/ide katalog som man kan gå i gang med i de enkelte kommuner. Det skal være lysten, der driver værket. Vi forventer ikke, at alle kommuner kommer i gang med det hele, men det ville være flot, hvis vi kunne få startet en enkelt eller to ting i hver kommune - gerne med din hjælp. Det skulle gerne blive som ringe i vandet. Når nogen går i gang, får andre også lyst til at være med. Baggrunden for vores optimisme er, at vi i dag har de tekniske muligheder for at realisere det. Bare vi er mange nok, der løfter i flok - skal det nok blive godt.

Vores tilbud til dig:

Fokus på en vigtig fuglelokalitet

Optælling af ynglende kystfugle (inspireret af analogt projekt på Fyn).

Arts korrespondenter

Månedens art

Den vestsjællandske og de kommunale fuglelister

Kommunale årsrapporter

Boligbirding

Nedenfor lidt mere om ideerne med smagsprøver og henvisninger til flere oplysninger på nettet.

Fokus på en vigtig fuglelokalitet

Inspirationen er tællingerne i Hovvig, der har været systematiseret i over 50 år. Det er givetvis op til hver enkelt kommune, hvilken lokalitet de vil sætte fokus på, men et forslag kunne være:

Korevlerne (Ods), Tissø (Kal), Tempelkrog (Hol), Borreby Mose (Sla), Sorø Sø (Sor) og Gyrstinge Sø (Rin). Arbejdet vil kunne være både fremadrettet - tilrettelæggelse af kommende tællinger eller bagudrettet - finde ældre oplysninger frem både fra DOFbasen og lokalrapporter og lignende.

For Hovvig er der lavet årlige tabeller ([2023](#)) og disse samles i sæsonopgørelser med diagrammer for alle arters forekomst gennem årene (fx [efterår](#)).

Optælling af ynglende kystfugle

Vi sigter ikke på samme ambitionsniveau som Fyn, der har udgivet en meget flot og imponerende bog om resultaterne. Vi har slet ikke så mange lokaliteter, og vi har ikke tilnærmelsesvis det samme ældre materiale som sammenligningsgrundlag. I princippet kunne man godt vælge en anden type område at fokusere på.

Arts korrespondenter

Man kan også vælge at sætte fokus på enkelte arter. En mulighed er at genoplive vores artikelserie "[Månedens fugl](#)". Indsatsen kan og være fremadskuen med udblik på hele vores omverden. Er der "siberere" (fx Hvidbrynet Løvsanger) eller invasionsfugle (fx Krognæb) på vej, og hvornår kan de forventes at ramme VSJ?

Den vestsjællandske og de kommunale fuglelister

Der er udarbejdet en spritny oversigt, hvor [vores Vestsjællands liste og de 6 kommunale lister](#) er samlet i en stor tabel. Der er desuden skrevet lidt om [baggrund mm](#).

Faunistiske rapporter

Resultaterne af det faunistiske arbejde kan fremlægges på mange måder. En kunne være en "[Årsrapport fra Vestsjælland](#)", men det kan også være for mindre områder eller udvalgte emner.

Vær med!

Alt i alt så vil vores muligheder for resultater afhænge af, hvor mange der vil være med - selv små bidrag er velkomne - meld dig til din kommunale faunistik gruppe allerede i dag!

Underudvalget - Kommunal faunistik

Under Faunistisk udvalg er der nedsat en arbejdsgruppe, hvis primære mål er at vurdere antallet af en række udvalgte arter (primært dem der behandles i årsrapporten i "Fugleåret") i hver kommune.

Kontaktpersoner i de enkelte kommuner:

Odsherred: Lasse Braae

Kalundborg: Jan Lindgaard Rasmussen

Holbæk: pt Lasse Braae

Slagelse; Jan Kiel

Sorø: Lene Smith

Ringsted: Brian Wielsøe

Arbejdet med vurdering af 2023 har af naturlige årsager først kunnet gå i gang nu.

[Her kan du se opgørelsen fra 2022.](#)

Vi har også forsøgt at udarbejde [en "blog udgave" af fugle i VSJ 2022](#), men dette arbejde har i høj grad lidt af mandskabsmangel. Bloggen har dog den fordel, at der altid er mulighed for løbende forbedringer.

[Du kan læse mere om gruppens arbejde her](#)

Fra DOFbasen:

Kommunale artslister på baggrund af data i DOFbasen

Den årlige statistik:

Kommunale artslister ifølge DOFbasen (i parentes antallet fra sidste år):

[Odsherred Kommune](#) 263 (263) "arter" pr. 23/1 2024 - i 2024 pr. dd. 132.

[Kalundborg Kommune](#) 236 (249) arter pr. 23/1 2024 - i 2024 pr. dd. 126.

[Holbæk Kommune](#) 213 (214) arter pr. 17/2 2021 - i 2024 pr. dd. 96.

[Slagelse Kommune](#) 245 (239) arter pr 23/1 2021 - i 2024 pr. dd. 114.

[Sorø kommune](#) 157 (162) arter pr. 23/1 2024 - i 2024 pr. dd. 81.

[Ringsted Kommune](#) 198 (195) arter pr. 23/1 2024 - i 2024 pr. dd. 90.

NB disse lister indeholder også en hel del burfugle og (til tider overflødige) racer.

DOFbasen (v. Jan Kiel)

Igen et flot år i DOFbasen. Med lidt over 213.000 indtastninger for DOF VSJ er 2023 det næstbedste år nogen sinde, kun overgået af 2021 med 216.000.

For hele landet er der indtastet 2.258.402 observationer, hvilket er det højeste nogensinde.

Med det flotte resultat i DOF VSJ er vi tilbage på tredjepladsen mht. flest indtastninger pr. afdeling.

I alt 796 observatører har bidraget med indtastninger i Vestsjælland (780 i 2022), de 12 (13) flittigste står for lidt over halvdelen af alle obs, og 17% har kun en enkelt indtastning

Punkttællingsprogrammet 2023 (v. Uffe og Jette Mynster og Else Marie Jespersen)

Vi er i 2023 oppe på 50 aktive punkttællere i DOF Vestsjælland - kun overgået af DOF København med 52 punkttællere.

Der er mange punkttællere, der har talt i rigtig mange år og flere, der har været med fra punkttællingsprogrammet blev oprettet i 1976, men vi har også fået en del nye punkttællere - tak for det, da der til stadighed falder nogle fra pga alder og skavanker. Dem vil vi også gerne sige en stor tak til for indsatsen gennem mange år.

Vi forsøger stadig at hverve nye punkttællere og d. 29.03 afholdt vi endnu et hvervemøde på Værkerne i Sorø, hvor Thomas Vikstrøm og Daniel Palm fra DOFs Naturafdeling demonstrerede prøvetællinger og fortalte om de nye tiltag indenfor punkttællingsprogrammet. Vi havde i den anledning også inviteret interesserede fra DOF Storstrøm til at deltage. Der deltog i alt 36 i arrangementet.

Vi havde inviteret alle vores punkttællere på bustur til Vaserne og Gundsømagle Fuglereservat søndag d. 5. maj. Desværre måtte turen aflyses pga manglende tilslutning. Det lærte os nødvendigheden af - fremover - at invitere personligt til sådanne arrangementer og ikke kun over DOFs hjemmesider og Facebooksider.

I november blev alle landets punkttællere igen indbudt til årsmøde i Skærbæk i Sønderjylland. Der deltog knapt 100 punkttællere med 9 fra DOF Vestsjælland. Det var en meget veltilrettelagt, givende og hyggelig week-end.

Næste arrangement i DOF Vestsjælland er d. 27.04.24, hvor vi inviterer punkttællerne fra Vestsjælland og Storstrøm på bustur til Gyldensteen Strand. Se nærmere herom på DOFs hjemmeside under ture og møder (tilmeldingen er i gang/ først til mølle)

Status 2023:

Vintertællinger: 30 ruter

Tidlig ynglefugletælling: 18 ruter

Sen ynglefugletælling: 51 ruter

Nattælling: 4 ruter

Spontantællinger: 507

Boligbirding (v. Lasse Braae)

Den femte forårssæson gav en mindre tilbagegang i antallet af deltagere 274 mod 284 i 2022. Desværre var tallene for VSJ mere markante 20 mod 25 i 2022 - en nedgang på 20%. Tendensen ser ud til at fortsætte i 2024, hvor der i skrivende stund kun er 14 deltagere i VSJ (- 30%). For hele landet ligger vi pt på 250 (8,8%). Der plejer dog at komme lidt flere deltagere i løbet sæsonen, men der ved at være behov for en ekstraordinær indsats for få flere til at være med i VSJ - måske kunne vi overveje at udskifte koordinatoren eller få en koordinator for hver kommune - måske en opgave for dig?

Hvis vi kigger på selve resultaterne, er det heldigvis mere opløftende. Der blev i alt foretaget 13278 registreringer (summen af deltagernes antal arter) mod 12245 i 2022, hvilket viser, at deltagere har været mere dedikerede i år (mindre frafald i løbet af sæsonen). Tallene for VSJ var 958 mod 1004, så her var faldet kun på 4,4%.

Det samlede antal arter blev 219 (215 i 2022) - I VSJ nåede vi op på 148 arter (140 i 2022).

Projektets primære formål er at følge trækfuglenes ankomst og foretage sammenligninger både mellem de enkelte år og forskellige regioner. For at kunne foretage en nogenlunde troværdig sammenligning kræves mindst 30 registreringer i hver gruppe. Pt er det muligt at foretage sammenligninger mellem Øst-DK og Vest-DK hhv. Nord-DK og Syd-DK for pænt mange arter. I de sidste par år har der glædeligvis været deltagere nok i enkelte afdelinger til, at det også giver mening at sammenligne disse.

Selvom projektet er rimelig simpelt giver det en masse spændende resultater. Alle deltagerne rapporterer løbende og alle diagrammer opdateres automatisk. Vi har lavet en

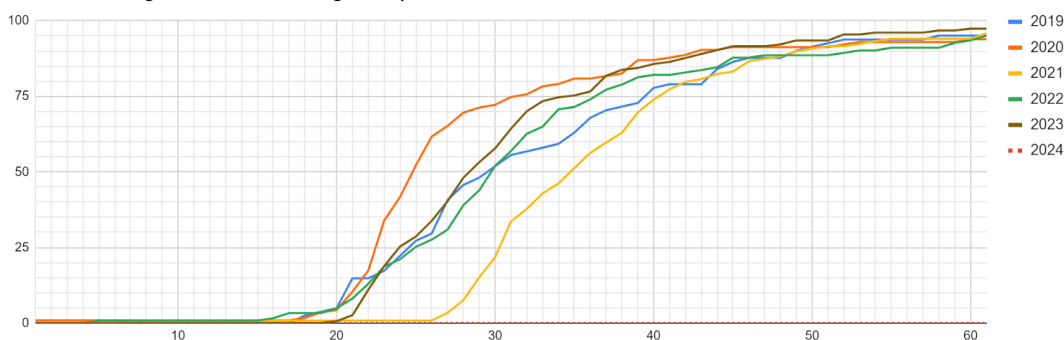
[Oversigt over alle live diagrammer](#)

Denne kan du bruge til at gå ind og følge arternes ankomst på daglig basis - diagrammernes aktueltet er kun afhængig af, hvor hurtigt deltagerne taster deres observationer i skemaet.

Et par smagsprøver blandt de mange resultater.

En kold periode i foråret kan forsinke de enkelte arters ankomst. Her er det vist for Gærdesanger, hvor vi har registreret over en uges forskel mellem de enkelte år.

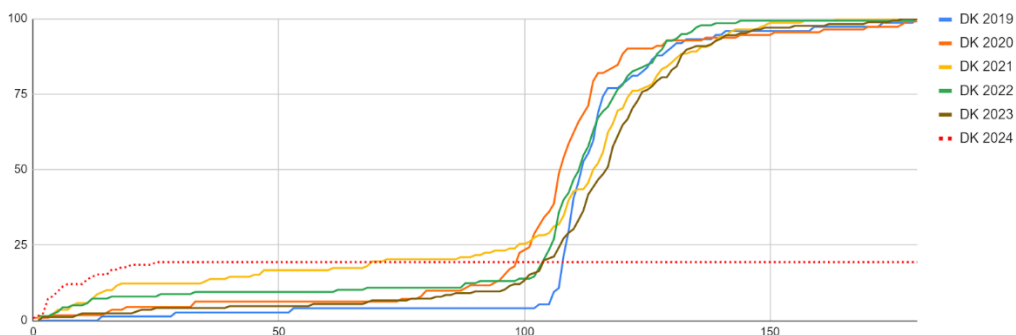
12740 Gærdesanger 2019 - 2024 DK - Dag 1 = 1 april

[Se diagram i større format.](#)

Set i et historisk perspektiv kan man følge udviklingen for, hvor stor en andel af de enkelte arter der overvintrer. Jeg er blevet meget overrasket over, hvor mange deltagere, der har Munk om vinteren. Jeg har selv haft 1 på 17 år. Fodring betyder formodentlig meget for denne arts forekomst.

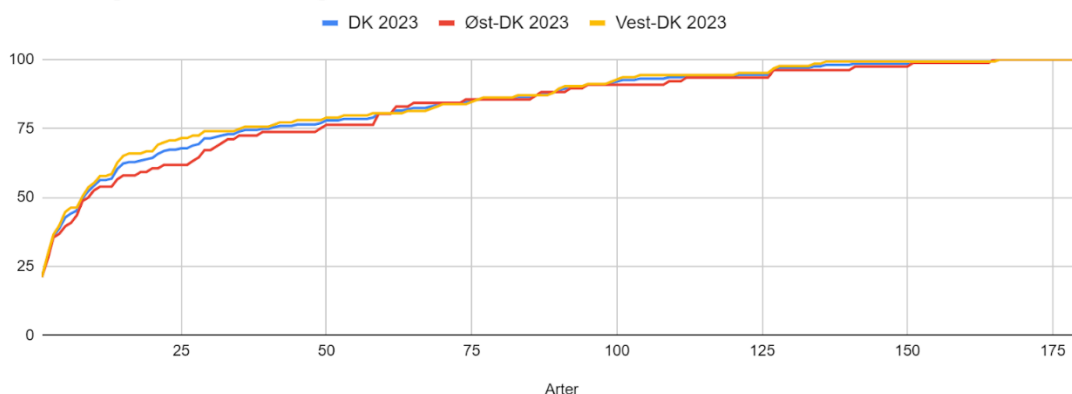
12770 Munk 2019 - 2024 DK

[Se diagram i større format.](#)

Når man sammenligner kurvernes forløb for to regioner, er det oftest forbavsende, hvor meget de følges ad. Kurvernes stigning påvirkes af artens hyppighed og hvornår de enkelte deltagere er kommet med i projektet. Fx Råge

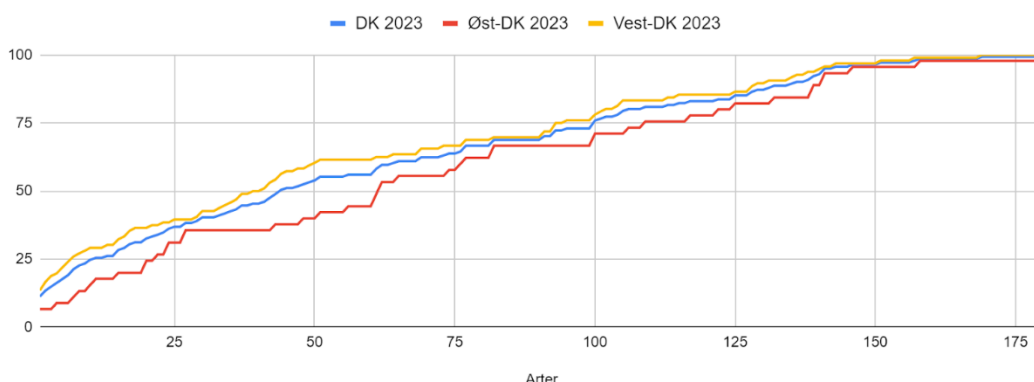
15630 Råge 2023 DK, Øst- og Vestdanmark

[Se diagram i større format.](#)

Omvendt er der arter, der er mere hyppige i den ene del af landet fx Tårnfalk

3040 Tårnfalk 2023 DK, Øst- og Vestdanmark

[Se diagram i større format.](#)

Nøgletallene fra efteråret: 184 deltagere (155 i 2022), heraf 11 fra VSJ (12). 8582 registreringer (6940). Vi nåede op på 223 arter (212). I VSJ blev det til 146 arter (134).

Set over hele året var der hele 13 deltagere, der nåede imponerende 100+ arter.

Vi har åbent for tilmeldinger året rundt. Vi kører med 2 halvsæsoner - foråret er vigtigst - du er også velkommen til at være med i efteråret, der er mere udfordrende, Der er flere arter, masser af ungfugle og kun de færreste arter synger. Startdatoerne er 1/1 hhv 1/7. Tilmelding ved at sende navn - også gerne adresse - samt DOFbase bruger-id (hvis du ikke har en, hjælper vi gerne med oprettelse), Google konto user og kommune til LB@rfst.dk og vi sender snarest mere information.

Her kan du læse [alt om projektet](#)

Kalundborg Lokalgruppe (v. Jens Boesen)

Kalundborg Lokalgruppe blev oprettet i april .2011 på opfordring af et medlem. Som bestyrelsesmedlem fra Kalundborg sendte jeg en mail til samtlige DOF-medlemmer på medlemslisten med postnummer 4400, hvori jeg indbød medlemmerne til at deltage i et stiftende møde på en p-plads som start på en fugletur på spidsen af Røsnæs.

På dette møde blev vi enige om at oprette en temmelig uformel gruppe, der egentlig kun bestod i en medlemsliste i min kontakliste. Vi aftalte at gruppen skulle afholde en fugletur fortrinsvis u lokalområdet en gang om måneden undtagen i juli. Turledere skulle være skiftende medlemmer ad lokalgruppen der selv tilbød eller på opfordring påtog sig at forestå en eller flere ture. Der skulle udsendes et turprogram hvert halvår samt en reminder og et referat til hver tur. Der skulle ikke være nogen bestyrelse, generalforsamling eller formand for gruppen.

Dette koncept har fungeret nogenlunde indtil nu i nogle sæsoner suppleret med en flerdagestur bl.a. til Nordvestjylland og Skåne. Desuden har Jette Reeh stået for nogle meget velbesøgte kurser med Klaus Malling Olsen. Det har dog vist sig at sæsonprogrammerne efterhånden har måttet bygge på et meget begrænset antal trofaste turledere. Tak til Jakob Møller, Else Marie Jespersen, Jette Reeh og Jørgen Terkelsen.

I foråret 2023 har der været afholdt 4 ture hvortil kommer deltagelse i Ørnens Dag på Fugledegård og Røsnæs Naturdag. Begge steder var der fugleture. På Ørnens Dag var der mange deltagere i egne biler på udflugt efter glenter og ørne fra Tissø til Skarresø med Per Huniche og Ole Nilsson som guider. Ved Naturdagen var der i det hele taget et skuffende lille antal deltagere, og Jakob Møller havde kun ganske få med på sin tur.

I efteråret var der 6 ture. Fire af disse ture var ligesom forårsturene traditionelle ture til fuglesteder hvor deltagerne er nogenlunde sikre på at se et rigt udvalg af årstidens fugleliv, men også har chancer for at se mere usædvanlige gæster. Et par af årets arrangementer havde fokus på efterårets rovfugletræk på Røsnæs, og gruppen forblev på samme udflugtsplads i skovbrynet ikke langt fra P-pladsen og registrerede hvad der kunne ses derfra. I slutningen af september var trækket kun i sin begyndelse, men den 8. oktober kunne der udover blå kærhøge og røde glenter tælles 360 musvåger, der trak ud.

Musvåger udgør vel o. 90% af de udtrækkende rovfugle, og hvis man ser på hele oktober 2023, er der på 14 dage set o. 2000 udtrækkende musvåger (jf. DOFbasen).

Kalundborg Lokalgruppe er åben for alle DOF-medlemmer med interesse for fuglelivet i Kalundborgområdet, men turene annonceres i "Fugle og Natur" og alle er velkomne. På turene har der været 10-20 deltagere, dels medlemmer af Kalundborg Lokalgruppe og dels andre lokale og udenbys fugleinteresserede.

Pga. svigtende syn har jeg ikke selv kunnet påtage mig nogen ture, så de sidste sæsoners planlægning har været helt afhængig af deres velvilje, selv om jeg hver gang har bedt medlemmerne om at påtage sig føringen af en tur efter eget valg. Pga. mit svigtende syn og andre tiltagende aldersbetingede skavanker er det nu efterhånden tiltrængt at en anden af lokalgruppens medlemmer overtager administrationen af gruppen aktiviteter. Jeg skal i en periode gerne være behjælpelig med overtagelsen.

Naturpolitisk Udvalg (v. Kontaktperson og tovholder: Allan Øster Steensen)

Naturpolitisk Udvalg består af følgende medlemmer:

Kommunerepræsentant Sorø Kommune
Kommunerepræsentant Kalundborg Kommune
Kommunerepræsentant Slagelse Kommune
Kommunerepræsentant Ringsted Kommune

Lene Smith
Jette Reeh
Hans Ulrik Skotte Møller
Inger Nielsen

Kommunerepræsentant Holbæk Kommune
Kommunerepræsentant Odsherred Kommune
Brugerrådsrepræsentant Gyrestinge/Haraldsted Sø.
Vandsynsråd Slagelse Kommune
Tovholder ved DOF VSJ NPU

Allan Nielsen
Lasse Braae
Jens Christian Frederiksen
Jette Hallig
Allan Øster Steensen

Udvalget består af vores kommunerepræsentanter og andre, der repræsenterer DOF Vestsjælland i eksterne organer. Arbejdet i udvalget tager en del tid for medlemmerne og der er ofte tale om komplicerede sager, der kræver grundig indsigt og forberedelse. Det skal selvfølgelig bemærkes at indsatsen også her bygger på frivilligt arbejde.

Generelt om arbejdet i Naturpolitisk Udvalg (NPU)

I 2023 har der været afholdt 4 møder i NPU og derudover er kommunikationen foregået pr. mail eller telefonisk.

De væsentligste sager, som udvalget og dets medlemmer har beskæftiget sig med, er opsummeret i de følgende afsnit fra kommunerepræsentanter og repræsentanter i andre sammenhænge.

Beretning fra Odsherred Kommune (v. Lasse Braae)

Der har været afholdt 3 møder i GRO (kommunens Grønne Råd). Referaterne kan læses på kommunens hjemmeside.

Vdr uddelingen af årets grønne pris, er det meget passende vedtaget, at medlemmer af GRO og deres familier ikke kan modtage prisen. Desuden er fra rådets medlemmer opfordret til noget mere fyldige referater, så de guldkorn, der indimellem kommer frem på møderne, kan give kommunen og dens borgere mulighed for at få lidt mere glæde af disse.

Opfølgning på strømmen af sager, der tilflyder DOF til vurdering har ikke givet den store anledning til rynkede øjenbryn - og dog - i en sag med et solcelleanlæg på et lavbundsareal, kom vi for sent på banen i sagsforløbet. Vi har i stedet opfordret kommunen til fremover at friholde disse arealer for alle former for bygningsværker, så man ikke forhindrer en fremtidig naturgenopretning i form af vådgøring. Mange steder vil dette komme "helt af selv", grundet stigende grundvandsspejl og havoverflader. Så samfundet har også en stor økonomisk interesse i denne målsætning.

Beretning fra Holbæk Kommune (v. Allan Nielsen)

Holbæk Kommune og Momentum afholdt beboermøde d. 20. april om en kommende vindmøllepark m. fem vindmøller på hver 180 m. i Audebo Amtsplantage.

Gunhild en GPS-mærket Havørn har forsøgt at yngle der, de to foregående år – uden der kom unger på vingerne. Efter at have udtrykt min bekymring for dette og kommende års yngleforsøg, inviterede Christian Arnstedt (nuværende ejer af området) til et dialogmøde.

I mødet deltog Knud Flensted, Daniel Palm Eskildsen som deltager i et forskningsprojekt sammen med KU og mig.

Knud F. foreslog, at Christian Arnstedt efterfølgende rewildedede området til glæde for biodiversiteten. Så håbede han også, at havørnene ville vende tilbage. De forlod desværre reden to dage efter beboermødet.

Det ville Christian Arnstedt og Momentum undersøge.

Møde med Miljø- og naturklagenævnet ved Tempelkrog Nord d. 13.06.2023

Både ejerne og DN/DOF havde indklaget fredningsafgørelsen, hvor der tilladt seks jagtdage om året.

Der var besigtigelse af området og indlæg fra alle parter. Fra DOF mødte Hans Meltofte, Morten Jensen, Allan N. og Uffe Mynster.

I DN og DOF ønsker vi fortsat et totalforbud mod jagter, da det er videnskabeligt bevist, at jagter skræmmer fuglene væk for en tid, som bliver længere jo flere jagter der afholdes. I yderste konsekvens vælger nogle fugle området helt fra, hvilket ville være en stor skam for fuglene og de mange mennesker, som får en god natur oplevelse i det fuglerige område.

Formanden for Miljø- og naturklagenævnet lovede en afgørelse kort efter sommerferien. Vi venter spændt, for den er ikke kommet endnu.

Der har været et ønsket om rejsning af tre vindmøller nord for Sandby, det har vagt meget vrede hos de lokale beboere.

En person har også henvendt sig til DOF Holbæk. Han var bekymret for to par Rød Glente, der bor klos op ad OHJ-jernbanen. Derfra er der 5 – 600 meter til den nærmeste af de påtænkte vindmøller.

Den nyeste undersøgelse, som omfatter 2500 Røde Glenter, som har fået sat en GPS-sender på ryggen. Viser at "kun" tre procent af de døde glenter er blevet dræbt af vindmøller. Et bud var at deres fødesøgning foregår i en højde, som ikke bringer dem på kollisionskurs med vindmøllerne. Der er blevet fulgt op på alle de glenter der er døde blandt de 2500, for at fastslå dødsårsagen.

Jernbanen er en større risiko for glenterne.

På et møde i Natur- og miljøforum i Holbæk Kommune blev det oplyst at kapaciteten fra vindmøller skal tredobles og arealet af solceller skal syvdobles.

Beretning fra Sorø Kommune (v. Lene Smith)

I Sorø kommune har Grønt forum været samlet nogle få gange siden kommunevalget. Vi har holdt Dialog møde med Økonomiudvalget, Natur, Teknik og Planudvalget samt Klima og Miljøudvalget. Et møde, hvor der blev drøftet hvilke politiske mærkesager der var samt hvor Grønt forum gav udtryk for hvilke ønsker og forventninger forummet har til udviklingen i kommunen på det natur- og miljømæssige område.

Det var tydeligt at flere af de politiske partier i kommunen har naturen og miljøet på dagsordenen. I forbindelse med budgetforhandlingerne blev der fremsat forslag om at nedlægge Naturformidlingen på Kongskilde, hvilket afstedkom en fælles henvendelse fra Grønt forum om, at det fandt man ganske utilfredsstillende. Herefter fjernede man forslaget om nedlæggelsen.

Som noget nyt indkaldes Grønt forum nu til dialog møder fx om nye MTB- baner og forummet er blevet hørt i forbindelse med vedtagelsen af en træpolitik for hele kommunen.

Af større enkeltsager har det især været et solcelleanlæg fx ved Fjenneslev, der har være i høring. Hertil har DOF ikke haft kommentarer.

Grønt forum uddeler hver år en Natur - og Miljøpris. Vi havde modtaget tre bud. Prisen tilfaldt i 2022 Sorø Kodriverforening bl.a. med den begrundelse, at de har holdt ved i mange år og driver bæredygtig naturpleje på Stiftelsens skovenge til gavn for biodiversiteten.

Naturstyrelsen driver to større områder, hvor der er udsat heste og køer, som "naturplejere". Det er et større område omkring Kongskilde og et andet omkring Suserup. Der er adgang til begge områder via stier. Naturstyrelsen har fokus på natur og arbejder for at styrke biodiversiteten på styrelsens arealer. Alt statsskov øst for Storebælt bliver over tid omlagt til urørt skov. Ny aftale

for Kongskilde Naturcenter er på plads mellem Sorø Kommune og Naturstyrelsen.

Beretning fra Ringsted Kommune (v. Inger Nielsen)

Grønt Råd: Det er nu en realitet; Grønt Råd i Ringsted er sparet væk. Man estimerede, at besparelsen ville beløbe sig til ca. 100.000 kr på denne øvelse. Det er nu meningen, at man primært vil koncentrere sig om klimatilpasning.

Vedr. klimatilpasning er der tale om 4 mindre tiltag, som er fremlagt på borgermøde og nu 2 større projekter, alle er lagt i støbeskeen: og der arbejdes videre, endnu ikke fastlagt hvilke, der realiseres.

1. Som handler om screening af område NV. for Ringsted, nærmere omkring Ørslev Underskov bedømt i forhold til inkredsning på kort.

2. Et større projekt præsenteret som debatoplæg på et borgermøde i marts 2023. Emnet hedder Ringsted Go Green.

Det handler her om en form for Energiø, bestående af Hybridanlæg, solceller, biogasanlæg, Vindmøller, Pyrolyseanlæg, Methanolanlæg og Græspoteinanlæg. Placering omkring Nordrup Giesegård

Naturpark: §17. udvalget afsluttede en foreløbig rapport, med diverse forslag til en eventuel fremtidig Naturpark med udspring fra Søerne, hidtil, har det været et pilotprojekt. Der har ikke været flere planmøder i den forbindelse, afventer byrådets beslutning.

Brugerråd Gyrestinge Sø og Haraldsted Sø (v. Jens Christian Frederiksen)

Der har været afholdt 2 møder gennem året, møderne har været samlet for begge brugerråd ved begge møder, med henblik på emner der havde fælles værdi for begge råd. Primære emner: Bedre vandkvalitet, hvordan kan vi opnå det? Desuden temamøde med udsendt konsulent fra projekter, som bl.a. hvordan opnår man den bedste naturkvalitet, set i forhold til afgræsning, med hhv. Heste, Får, Kvæg, leslagning, eller at afskrælle overfladen med tungere materiel.

Beretning fra Kalundborg Kommune (v. Jette Reeh)

Stadig er Åmosen, dvs. Skarresø, Øvre Halleby å, Tissø, Nedre Halleby Å og udløbet i Flasken det område, som kræver mest opmærksomhed i det naturpolitiske arbejde i Kalundborg.

I **Skarresø** har havørneparret igen haft en uforstyrret ynglesæson på sin holm i søen. Vi var bekymrede for forstyrrelser af havørnene i Skarresø i forbindelse med Outdoor Festival i Jyderup, men den forløb uden forstyrrelser. Både Allan (Holbæk) og jeg har været i forbindelse med forskellige projektledere for festivalen, og da jeg kontrollerede alle kano/kajakfirmaer ved festivalens start, var de informeret om sejladsrestriktionerne og havde fået udleveret kort over området med sejladsområdet indtegnet.

Der er flere havørnereder i området ned mod Tissø. I alt har der i Kalundborg kommune i år været 7 aktive reder med ialt 14 udflyjende unger

Ved **Tissø** er vandindvindingen det store fokusområde

Kalundborg Forsyning henter årligt mellem 3.500.000 og 4.000.000 m³ vand fra Tissø på en tilladelse til 5.000.000 m³ årligt. Kalundborg Kommune gav i 2021 tilladelse til en øget vandindvinding på 6.700.000 kubikmeter vand årligt og max. 0,42 m³/s, gældende til 01.07.2051.

Vandindvindingen udgør en meget stor indgriben i naturens egen dynamik. Den medfører store kunstige forskelle på vandstanden i Tissø, da der sker en tilbageholdelse af vand på visse årstider for at der kan være nok vand til industrien hele året rundt. Dette har indflydelse på dels fugleløerne i sydenden af søen og på de fugle, der yngler i rørene langs bredderne, såsom rørdrum og rørhøg (udpegningsarter i Natura 2000 området.)

Modstanden mod indvindingstilladelsen gav anledning til et godt samarbejde mellem de grønne organisationer lokalt, og tilladelsen til øget vandindvinding blev påklaget til Miljøklagenævnet af både Dansk Sportsfiskerforbund og Danmarks Naturfredningsforening. DOF er ikke klageberettiget i forhold til denne lovgivning, men vi forfattede et tillæg til DN's klage med fugleperspektivet.

Dansk Sportsfiskerforbund har været meget aktiv med at følge op på klagesagen med relevante skrivelser på DOF, DN og sportsfiskernes vegne.

Klagen førte til, at tilladelsen til den forøgede indvinding af ankenævnet blev ophævet og hjemvist. Kalundborg Kommune arbejder nu på at følge op på de mangler klagenævnet påpegede bl.a. udarbejdelse af en VVM.

Forsyningen er fortsat med at indkaldte til **uformelle dialogmøder**, hvor deltagerne udover forsyningen er repræsentanter for de grønne organisationer, aftagerne af Tissøvand og kommunen. Her er vi løbende blevet informeret om arbejdet med vand og vandressourcer, status og principper for VVM og miljøkonsekvensvurderingen, arbejdet med Tissø stemmehærk, ligesom vi har fået forelagt beregninger over det fremtidige forventede behov for vand. Ligeledes for arbejdet med at etablere og udvikle nye muligheder for vandindvinding, f.eks. afsaltning af vand, brug af overfladevand ved Kærby Å og brugen af havvand til kølevand i industrien for at reducere behovet for vand.

Kattrup Vildnis

Området skal hegnes med høje hegn, og der er en del lokal modstand mod projektet. Naturstyrelsen har efter ca. 1 ½ års sagsbehandling meddelt, at de ikke kan træffe en afgørelse om tilladelse til dyrehold før der er udarbejdet en screening af om der er VVM pligt eller ej på projektet. (der skal lovgivningsmæssigt udarbejdes en screening om større projekter påvirker omgivelserne eller ej). Det er kommunen, som skal udarbejde screeningen.

Fredningsnævnet har inddraget os i en del sager i år:

Fredningsnævnet har godkendt en **bålhytte i Tømmerup** fredningen i reduceret størrelse, som vi anbefalede.

Fredningsnævnet har godkendt nedgravningen af en vandledning på det fredede **Gisseløre**. Det er på et areal, som ikke er fuglemæssigt interessant.

Godset Frihedslund har søgt om **nedrivning af et gammelt dobbelthus og opførelse af et nyt på Sæbyvej ved bredden af Tissø** i Fuglebeskyttelsesområde. Huset har ikke været beboet i 10-12 år. Fredningsnævnet har givet tilladelsen, hvilket vi ikke finder hensigtsmæssigt, da udpegningsarterne for fuglebeskyttelsesområdet rørhøg og rørdrum potentielt yngler i baghaven. Vi har anket sagen til Miljøklagenævnet.

En ejendom på **Lyngvej 3**, (ved Havnsø) har ansøgt fredningsnævnet om dispensation fra eller udtagelse af fredningen af Eskebjerg Vesterlyng, og fredningsnævnet beder om vores bemærkninger. Vi har svaret, at vi ikke kan se nogen grund til at ejendommen ikke mere skulle være omfattet af fredningen. Ejendommen ligger ud for Tranevejle på et strandengsareal i fuglebeskyttelsesområde. Vi deltog i en besigtigelse.

Fredningsnævnet har bedt om vores bemærkninger til en ansøgning om at kunne færdes udenfor stierne på **Nekselø** i forbindelse med Aarhus Universitets optælling af ederfugle. Vi har sagt god for det, og tilladelsen er givet. Rune Tjørnløv og Lars Dinesen har efterfølgende været på Nekselø og tælle.

Fredningsnævnet har bedt om vores bemærkninger til en ansøgning om **en pop-up saunagus** på stranden ved Eskebjerg Vesterlyng. Vi finder ikke, at det hører til på en strand i et fredet område.

Fredningsnævnet har bedt om bemærkninger til en ansøgning om opførelse af overdækning samt terrasse inden for fredet areal - **Elvervej 21**, (Røsnæs) og har efterfølgende indkaldt til besigtigelse. Vi har svaret, at vi synes, man skal være varsom med den slags dispensationer pga. præcedensvirkningen. Ansøger har senere trukket ansøgningen.

Kalundborg Kommune har ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til at opsætte **nye infoskilte på Eskebjerg Vesterlyng**. Vi har svaret, at det er tiltrængt med nye skilte. Vi har efterfølgende deltaget i en besigtigelse.

Vi blev i 2022 bedt om bemærkninger til et projekt udviklet af Røsnæs beboer- og udviklingsforening gående ud på at udvikle **Ulstrup Sønderstrand** til et område med en del nye faciliteter. Området er omfattet af en fredningsdeklaration og ligger i Natura 2000 område. Skulle projektet gennemføres, ville det kræve en del dispensationer, bl.a. fra strandbeskyttelseslinjen. Vi svarede, at vi ikke kunne anbefale et så omfattende indgreb i den særprægede natur, og i stedet fremførte vi, at kommunen i deres Natura 2000 handleplan skulle arbejde på at sikre de prioriterede naturtyper, som findes i området. Da kystdirektoratet ikke kunne godkende de faciliteter Røsnæs beboer- og udviklingsforenings projekt ønskede, har Kalundborg byråd nu stillet det kommunale areal på Røsnæs Sønderstrand til rådighed for Røsnæs udviklings- og beboerforening til et reduceret projekt.

Andet:

Kalundborg Forsyning inviterede DOF, DN og lystfiskerne til et møde den 11. april omkring indhentning af udledningstilladelse af skyllevand ved det nye **Deigvad Vandværk**. Dels skal der bygges på en grund med markfirben, dels kræver igangsætning af et nyt vandværk megen skylning af filtre og dermed udledning af meget vand i Bregninge å i en periode, også fossende vand pulserende i stød. Jeg bad om en vurdering af påvirkningen på udpegningsarter/bilag 1 arter i Fuglebeskyttelsesområdet Saltbæk Vig, hvor åen har sit udløb. Dette havde Niras undladt i den ansøgning om udledningstilladelse, vi havde mulighed for at kommentere, inden afsendelsen. Jeg har ikke hørt fra dem siden, skønt der blev lovet et tillæg til ansøgningen.

Naturparkplanen for Åmosen har været i høring. Den nåede jeg desværre ikke at svare på, skønt den godt kunne trænge til et par bemærkninger. Der er meget fokus på erhverv og turisme i

planen, måske på bekostning af naturbeskyttelsen. Men det er jo den forskel der er på Friluftsrådets og DOF 'syn på brug/beskyttelse af naturen.

Klage over dræningsprojekt

I 2018 gav kommunen tilladelse til at Frihedslund gods og Selchausdals gods foretog regulering af mere end 1000 meter åbne afvandingsgrøfter samt anlæg af en ny vandløbsgravning i Lille Åmose. Projektet blev solgt som et naturforbedrende projekt. Det blev imidlertid det modsatte, og vi har sammen med DN bedt kommunen om, at der handles på dette. Man må ikke forringe naturtilstanden i et Natura 2000 område. Vi afventer stadig kommunens svar.

Møder i det grønne dialogforum:

Der har været afholdt tre møder i det grønne dialogforum i år, på dagsordenen har været:

1. Orientering fra Naturstyrelsen om klima- lavbundsprojekter i Kalundborg kommune
2. Affaldsområdet
3. Status og evaluering af pesticidhandleplan for kommunalt ejede arealer
4. BNBO (boringsnære beskyttelsesområder)
5. Pesticider i drikkevandsboringer
6. Kalundborg Kommunes bortforpagtning af landbrugsarealer
7. Status på indsatserne under vandområdeplanerne for vandløb

Tidligere ikke afgjorte ankesager:

1. Anken mod fredningsnævnets tilladelse til udvidelse af antallet af overnatninger på spejdercentret på Nekselø i fuglenes yngletid, er stadig ikke afgjort.

Beretning fra Slagelse Kommune (v. Hans Skotte Møller)

Kontakt: hmsabab@hotmail.com; mobil: 2093 5851.

Generelt

DOF har i 2023 deltaget i fire møder i Slagelse kommunes Naturforum ("Grønne Råd"). Et af møderne blev afholdt på Sprogø, hvor det er Sund & Bælt, der står for den praktiske naturpleje. Øen har national betydning for kolonirungende måger, terner og Tejster. Samarbejdet i Naturforum fungerer godt, og det forventes, at det fortsætter i 2024.

De centrale dele af Smålandshavet udpeget som EU-Fuglebeskyttelsesområde – havmølleparken på Omø Stålgrunde er opgivet!

Den langvarige sag om anlæg af en stor havmøllepark i Smålandshavet syd for Omø, som har kørt siden 2013, fandt i efteråret 2021 sin gode afslutning, idet daværende Miljøminister Lea Wermelin i november underskrev en bekendtgørelse, der med virkning fra den 1. december 2021 udpeger alle de centrale dele af Smålandshavet (og fem andre danske havområder) som EU-Fuglebeskyttelsesområder, jf. Retsinformation BEK nr. 2091 af 12/11/2021.

Udpegningen af EU-Fuglebeskyttelsesområdet omfatter bl.a. det c. 2500 ha store lavvandede område, hvor firmaet European Energy A/S havde planlagt at opføre den store havmøllepark, men den er nu uforenelig med områdets status som fuglebeskyttelsesområde, hvor der raster og overvintrer en kvart million dykænder (Ederfugle, Sortænder og Fløjsænder), Gråstrubede Lappedykkere og Rødstrubede Lommer. Møllerne ville også have udgjort en 6 km lang veritabel mur for det intensive fugletræk, der hvert efterår udgår fra Stignæs-Bisserup området ned mod Lolland og Langeland og videre sydpå.

Udpegningen af fuglebeskyttelsesområdet blev stærkt modarbejdet af firmaet bag forslaget om havmølleparken, der fik mobiliseret flere landspolitikere og EU-politikere samt industriens interesseorganisationer til deres fordel. Konflikten mellem fugle- og naturbeskyttelsen og den "grønne" vindenergi – har også i 2022 fyldt meget i medierne, men Energisektoren er dog holdt op med at pege på Omø Stålgunde som placering for en ny havmøllepark. Placeringen her støttes fortsat af Slagelse kommune.

Status var uændret gennem 2023, men i januar 2024 har European Energy A/S så offentliggjort, at man trækker forslaget om havmøllepark-projektet på Omø Stålgunde tilbage, dels p.g.a. komplikationerne i forhold til fuglelivet, dels fordi tiden var løbet fra projektets tekniske indhold.

Succesrig naturgenopretning i Lej Sø og på Lej Odde

I september 2021 bekostede Slagelse kommune retableringen af to tidligere øer i Lejsøen. Øerne var efterhånden eroderet væk, men fungerer nu igen som yngleøer for kolonirugende fugle, idet rævene har fået svært ved at komme ud til øerne. Den ene ø er yderligere gjort "rævesikker", idet der blev etableret et el-hegn rundt omkring øen. Samtidig virker det, som om man lokalt nu respekterer de færdselsbegrænsninger, der i 2021 blev indført i fuglenes yngletid.

Vadefuglene og ternerne reagerede i 2022 særdeles positivt på de gennemførte tiltag, hvilket også var tilfældet i 2023. Ulf M. Berthelsen talte her d. 13. maj 2023 i alt 82 par Klyder, c. 26 par Dværgterner, 32 par Havterner, 3 par Fjordterner og 6 par Store Præstekraver, hvilket gør Lej Søen og Lej Odde til en af Danmarks bedste lokaliteter for disse generelt truede arter. Hertil kommer, at alle arter i år havde en meget høj ynglesucces uden tegn på mange tab til ræve m.v. Den mest negative faktor var, at kreaturerne trampede flere æg og unger ihjel. Det var lidt overraskende, at langt de fleste fugle også i 2023 ynglede på den ikke-indhegnede ø.

DOF vil gerne rette en varm tak til ejeren af "Kruusesminde" Bjarne Hansen for hans positive medvirken til den gode forvaltning af området. Ligeledes en stor tak til Slagelse kommunes byråd og forvaltning for gennemførelsen af de forskellige tiltag.

Tude Å-naturgenopretningsprojektet nærmer sig fortsat langsomt sin afslutning

Naturgenopretningsprojektet for Tudeåens udløb i Storebælt, der blev vedtaget af en enig kommunalbestyrelse tilbage i 2013, nærmer sig så småt sin afslutning. Der er lavet botaniske genregistreringer i 2022. Der foregår stadig væk forhandlinger med enkelte lodsejere, hvor aftalerne endnu ikke er faldet på plads. For at sikre likviditet er anlægsprojektet udsat til 2024. Der er stadig politisk opbakning til projektet, og Slagelse kommune har afsat 16 mio. kr. til færdiggørelsen. Man afventer konkret (skriftligt) tilsagn fra Landbrugsstyrelsen om, at kommunen får videreført anlægsmidler, men er stillet midlerne i udsigt. Tude Å er indregnet i vandplansperioden, som udført. Tude Å-projektet sikrer tilbageholdelse af kvælstof. Der er ikke sket væsentlige nye tiltag i løbet af 2023.

DOF vil fortsat følge projektudviklingen og arbejde for, at der bliver sikret fredelige og færdselsfrie områder til gavn for vandfuglene.

Havmiljøet omkring Stignæs – Agersø Sund – Smålandshavet

Vandmiljøet og dets tilstand i Agersø Sund, omkring Stignæs og Omø har fortsat gennem 2023 været genstand for megen diskussion i de lokale medier, og den nåede i 2023 også ind på Christiansborg, hvor flere landspolitikere har taget sagen op. Årsagen til diskussionen er især fiskenes forsvinden fra området, og fra DOF har vi fremført nedgangen i Ederfuglenes reproduktion i den tidligere store koloni på Helleholm (sydøsthjørnet af Agersø), se årsberetningen for 2021.

Foreningen "Rent havmiljø nu", Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Naturfredningsforening og Greenpeace er aktive i debatten, hvor man fortsat peger på de store udledninger af rensed/fortyndet spildevand fra virksomheden RGS Nordic, der bl.a. renses store mængder af spildevand fra de norske olieplatforme. Spildevandet sejles fra Norge til Stignæs i store tankskibe, hvorfra det pumpes ind i store tanke på land. Her blandes det op med lokalt, rent

ferskvand og efter endt rensning pumpes det gennem en rørledning ud inde i Smålandshavet på 6 – 8 m vanddybde mindre end 1 km fra land.

Der mangler undersøgelser af hvordan spildevandsudledningerne påvirker bunddyrene ikke mindst blåmuslingerne. Lokale kilder oplyser, at tidligere store muslingebanker ud for Helleholm er meget reducerede, og der sidder ikke længere klaser af unge blåmuslinger på de bundgarnspæle, der er nærmest udløbet. Ederfuglekolonierne på Agersø og Egholm oplevede i 2022-23 et drastisk fald i reproduktionen – 550 til 600 hunner fik tilsammen kun c. 25 ællinger, og mange reder var tomme, eller rummede kun 1 – 2 æg, hvilket er en stærk indikation på, at hunnernes normale fødegrundlag er markant reduceret.

Sagen fik i løbet af 2023 national (og norsk) medieopmærksomhed, og miljøminister Magnus Heunicke besluttede omsider at stoppe al yderligere rensning af norsk spildevand på Stignæs. Det troede man på, men det viste sig, at man konkret kun havde forbudt to af seks skibsladninger med det norske oliespildevand at blive rensset hos RGS, der nu har skiftet navn til IWS. Tiden må i 2024 vise, om der kommer et endeligt forbud mod rensningen af det norske spildevand på Stignæs

Forslag om byudvikling ved Korsør Lystskov og Søskær Mose først opgivet men nu genfremsat i en lidt ændret form

Et forslag om et ny villaområde nær Storebælt og klos op ad Søskær Mose og Korsør Lystskov blev taget ud af forslaget til kommuneplanen for Slagelse kommune 2021 – 2032 efter protester fra bl.a. DOF, DN og lokale borgere. Søskær Mose er bl.a. ynglelokalitet for Rørhøg og har nogle år paukende Rørdrum, og markerne er bl.a. fourageringsområder for ugler og rovfugle, der yngler og raster i Lystskoven. Desværre har byrådet på ny vedtaget et lokalplanforslag, der skal muliggøre ny byudvikling op til Korsør Lystskov. Arealet er ændret lidt, men der skal fortsat finde en byudvikling sted ind til skovbrynet. Der blev indsamlet over 700 underskrifter imod det nye lokalplanforslag, men dette synes ikke at have gjort politisk indtryk.

Forslag til kystsikringsanlæg ved Skælskør og Kobæk Strand

Kommunen har med konsulentbistand fået udarbejdet forslag til nye kystsikringsanlæg, der skal forhindre oversvømmelser i Skælskør by og i sommerhusområder ved Kobæk Strand. De foreslåede anlæg ved Skælskør omfatter bl.a. etablering af et nyt højvandslukke ved Slagternæse mellem Skælskør Yderfjord og Inderfjorden. Løsningen med et højvandslukke synes dog nu nedprioriteret af byrådet, dels af økonomiske grunde, dels på grund af konsekvenserne for naturen, da det ligger centralt inde i NATURA 2000-området og i Ramsar-området (Konventionen om vådområder af international betydning navnlig som levested for vandfugle, som Danmark ratificerede i 1977).

Højvandssikringen ved Kobæk Strand i form af diger arbejder kommunen videre med, men finansieringen er ikke på plads.

Ny solcellepark ved Tjæreby (Skælskør)

En ny solcellepark er vedtaget ved Tjæreby (Skælskør), arealet er reduceret til c. 50 ha. DOF har anbefalet fuglevenlige beplantninger som afskærmning omkring solcelleparken.

Platforme til fodring af rovfugle

Opsætning af platforme til brug for fodring af rovfugle med trafikdræbt vildt er anbefalet af Naturforum i kommunen. Flere sjællandske kommuner med Faxe kommune i front vil gerne tage aktiviteten op, men afventer OK fra Fødevarestyrelsen.

Redetræer i skarvkolonien ved Musholm er fældet

De sidste 7 redetræer i skarvkolonien ved Musholm er blevet fældet af kommunen efter gentagne klager fra beboerne i det nye boligkvarter

Nyt storkasseprojekt i 2024

Naturforum har foreløbig bevilget 40.000 kr. til opsætning af rovfugle- og uglekasser i kommunen. Kommunen fabrikkerer selv kasserne i douglasgran. Kasserne fordeles gratis, men kommunen hjælper næppe med opsætningen af kasserne. Jette Hallig og Allan Steensen er DOFs kontaktpersoner og rådgivere for kommunen og kasseejere i det nye projekt.

Multifunktionelt jordfordelingsprojekt ”Slagelse Nordskov”

Det multifunktionelle jordfordelingsprojekt nord for Slagelse er i god gænge, og der bliver mulighed for nye fugletårne. Grødeskæringen i kommunen vil blive reduceret. Jette Hallig følger projektet.

Fugleinfluenza

Fugleinfluenza har gennem 2022 og 2023 hærget over store områder i Europa, Nordamerika og Asien og mange især kolonirugende fugle er ramt, men også rovfugle, som spiser influenzasmittede fugle er omfattet. I kommunen blev der dog fundet færre døde terner m.v. i yngletiden i 2023 f.eks. på Sprogø sammenholdt med 2022. I efteråret 2023 er der igen fund af døde fugle af flere arter som Bramgæs m.v., og i vinteren 2023/24 har der været fire store influenzaudbrud i kalkunfarme i kommunen, heraf tre udbrud omkring Skælskør.

Slagelse Kommunes fugle - højdepunkter (v. Jette Hallig)

Året bød på adskillige observationer af Rovterner i perioden 25.juni til 1. september fra Borreby Mose. Der var tale om få ad gangen, og det var rekord med 5 Rovterner den 26.juli.

Allerede fra slutningen af 2022 sås en toårig Hvid Stork på marker ved Tjæreby tæt på Korsør. Alle måneder frem til 23.april fouragerede den i omegnen. Den blev fodret og var åbenbart i god stand, da den forlod Vestsjælland. Det viste sig via en ringmærkning, at Storke kom fra Tyskland, og det var en lettere hjerneskode efter et stød mod fuglens hoved, der var årsagen til dens forstyrrede kompas.

Endelig rastede en Kohejre i adskillige uger fra 24. oktober til 11. november på Store Vejlen nær Tjæreby, Korsør, og på områder, der lå tæt på. Den gik dels på en eng med heste, dels blandt køer. Den blev et sandt tilløbsstykke med omkring 150 indtastninger i DOF-basen.

Isfugl er kun meldt ind i områder tæt på Skælskør. Det drejer sig om Borreby Mose og Spegerborg Rende, der er gode steder. Der er blot 7 observationer for hele 2023 i DOF-basen, så her er en virkelig god chance for at kommunens ornitologer kan hjælpe med at give et mere præcist billede af områdets naturværdi.

Vandsynsrådet Slagelse Kommune (v. Jette Hallig)

Vandsynsrådet holdt møde 22. januar 2024. Der var fokus på status for vandløbsvedligeholdelse og på at rette realiseringen af de nuværende vandløbsplaner til.

Spildevandsplanen blev gennemgået. Ålauget ønskede at revidere den lov om åløbene, der var lavet i Teknik- og Miljøudvalget. Den er blevet sendt til medlemmerne af rådet efterfølgende. Vedligeholdelse skal sørge for at vand kan komme væk fra markerne, og for at vandløbene får god økologisk tilstand. Mange vandløb har en dårlig tilstand. Der er ca. 142 km vandløb i kommunen.

Udsætningsforeningen Vestsjælland af 1995 (UFV) har i et notat angående overfladevand skarpt kritiseret Slagelse kommunes håndtering af spildevand, når det gælder udledning til åer og vandløb. Der skal tages forbehold for byudvikling i oplandet og for allerede kendte hydrauliske problemer.

Miljøvurderingen foreligger på et forkert grundlag, mener UFV, og af den grund er lokalplanen med miljøvurderingen foretaget med mangel på grundighed. Den eksisterende robusthedsanalyses konklusion passer ikke til de forhold, der er i vandløbene efter nye byggerier i kommunen. Deres grundlag er anderledes i dag.

Den nuværende gældende miljøvurdering kan altså ikke bruges, og man beder om en revideret redegørelse for vandløbsplanerne. Formand for UFV Per Christensen deltager også ved møderne i Vandsynsrådet. UVF medvirker med rensning af sten på gydebanks, udsætning af små ørreder og rådgivning. Kommunen foretager renovering af kloakeringen. Andre tiltag er plantning af træer ved vandløb for at opnå skygge, genslyngning af dele af Gudum Å, vedligehold af sandfang.

På mødet 22. januar blev det også drøftet, at nogle åer skal overgå til at blive vedligeholdt af lodsejere i ålaug, mens andre vil blive vedligeholdt af de åmænd, som kommunen har ansat. De bruger håndredskaber til mindre åer og majekurv til de større vandløb.

Naturpolitisk Udvalg i 2024.

Kommunerepræsentanterne fortsætter ufortrødent ind i 2024 med at beskytte eksisterende naturværdier og økosystemer mod forringelser, samt til at genoprette og udvide ødelagte eller reducerede naturområder.

Naturpolitisk Udvalg er bevidst om at samarbejde med andre grønne organisationer for at kunne bevare og styrke den fælles sag, det er at sikre en velfungerende natur og økosystem for vores efterkommere.

Friluftsrådet Østsjælland (v. Inger Nielsen)

Primære emner for Lokalråd Øst, som navnet er nu. Vi har fortsat beskæftiget os en del med drøftelse vedr. tiltag fra ansvarshavende fra Skovtårn m.fl., som ikke er gangbare, (tilladte), man tænker primært indtjening, og mindre almindelig færdsel i skoven, samt overtrædelser i forhold til gæster.

Andre emner der har været behandlet er: Fredning (vandresti) ved Stevns Klint, et projekt omkring en Naturnationalpark ved Tryggevælde og Køge Ås, ligger angivelig stille og projektet vedr. den Marine Naturnationalpark Øresund.

Friluftsrådet Sydvestsjælland (v. Rolf Lehrmann - sekretær i Friluftsrådet Sydvestsjælland, indvalgt som medlem af DOF Vestsjælland, pt. ikke medlem af NPU)

Bestyrelsen i Friluftsrådet Sydvestsjælland er en velfungerende lokal afdeling af Friluftsrådet og består af en repræsentant for hver af de 3 kommuner i området (Slagelse, Sorø, Næstved), en formand og en sekretær.

Generelt arbejder bestyrelsen og dens nedsatte temagrupper for friluftslivet helt generelt gennem arbejdet med kommunerne omkring planer, adgangsforhold og etablering og vedligehold af stier.

Derudover har bestyrelsen høringsret omkring uddeling af udlodningsmidler til foreninger i området. Desværre ser vi meget få ansøgninger fra medlemsforeningerne i de 3 kommuner. Som repræsentant i bestyrelsen kan jeg kun opfordre til, at man søger udlodningsmidler via Friluftsrådet. Det behøver ikke at være store forkromede projekter eller ansøgninger udfyldt af advokater.

Se [her](#), hvordan du søger.

Generelt har Friluftsrådet svært ved at definere, hvad det er, afdelingerne skal beskæftige sig med, så det er godt, at deltagerne i afdelingernes arbejde er rigtig gode til at dele ud af deres erfaringer, både de gode og de mindre gode i forhold til friluftslivet. Friluftsliv er altid en balancegang mellem benyttelse og beskyttelse, det synes jeg at foreningen og de lokale er gode til at håndtere.

Pt. arbejder Friluftsrådet Sydvestsjælland sammen med DN Sorø, Naturpark Åmosen, Stenlille lokalråd, Sorø Kommune og Den Danske Naturfond om at få etableret et Naturrum i Maglebjærghytten, som ligger på kanten af Åmosen, midt i naturfondens nyerehvervelse i Åmosen. Starten på projektet lover godt.

Generalforsamlingen i Friluftsrådet Sydvestsjælland 2023-2024 vil stå i tegnet af friluftsliv i de efterbehandlede råstofgrave i region Sjælland. Der er meget snart store arealer, som vil kunne erhverves til små penge af fonde, kommuner og naturstyrelsen, når de er færdiggravet og efterbehandlet. Det er derfor nu, at der skal etableres projekter for at få gjort områderne til rekreative områder til gavn for flora, fauna og mennesker, så de ikke, som tidligere, enten ligger hen som affaldspladser eller bliver efterbehandlet til landbrugsarealer.

Naturparkrådet for Naturpark Åmosen (v. Lene Smith)

Der holdes møder ca 3 gange om året i rådet. Her mødes bestyrelsen med en række repræsentanter for interesseorganisationer. Dansk Ornitologisk udvalg har en plads i dette råd. Rådet er bredt forankret i lokale organisationer og er et rådgivende forum. Rådet blev etableret primo 2014.

Opgaver

Naturparkrådets opgave er at koordinere og prioritere de udviklingsprojekter, der igangsættes og kan fungere som netværksstyrer for de åbne netværk, som Naturpark Åmose ser mulighed for, at der kan påstå omkring en Naturpark.

DOF er blevet inviteret med i en gruppe, der undersøger mulighederne for at etablere et formidlingscenter på grunden med det tidligere vandværk i Sydenden af Tissø.

Desuden er vi lige blevet bedt om at komme med idéer og forslag til anvendelse af fritidshuset på grunden, som Dansk Naturfond har opkøbt i Store Åmosen.

Status Isfugleprojekt 2023

Isfuglekassen i Tamosen, Suserup Overdrev, Naturstyrelsens område

Status den 15. november 2023 (v. Henrik Baark og Kirsten Laursen, Brugergruppen ved Suserupgård/Suserup Overdrev)

Isfuglekassens historie og nuværende tilstand

Isfuglekassen blev sat op den 1. marts 2008 i Tamosen af Horst Boedler, Tyskland. Nogle år

senere blev den flyttet ind på land, da den var ved at vælte udover kanten af mosen. I en storm (Allan eller Bodil) væltede et af de store træer vest for kassen, men kassen blev heldigvis ikke ramt.

Isfuglekassen er gennemboret af store huller efter spor fra mink/mårddyr, der har boet i kassen. Dette opdagede vi, da vi tilså og renoverede kassen i november 2018. Ved denne lejlighed blev kassen indhyllet i kyllinge-net for at holde de 'uønskede gæster' væk.

Nu er området, hvor kassen er anbragt så tilgroet, at det er svært at se kassen oppe fra fugleskjulet. Bevoksningen er blevet så høj, at man kun kan 'øjne' taget af kassen fra fugleskjulet. Adgangsforholdene er desværre også blevet meget vanskeligere, hvilket ikke kunne forudses, da kassen blev sat op i marts 2008. Vandstanden er oftest så høj, så det er derfor umuligt at komme derud for at tilse og reparere den.

Med den globale opvarmning med de milde vintre til følge, så er det desuden sjældent, at mosen fryser til is, hvor vi ellers kunne komme derud uden hjælpemidler. Om sommeren i fuglenes yngletid, kan vi heller ikke komme ud i området, da vi vil forstyrre de ynglende fugle og adgangsforholdene jo er vanskelige.

Om vinteren tager kassen vand ind på grund af den høje vandstand i mosen. Kassen vælter derfor, når vandet trænger ind. Tidligere løftede kassen sig på plads igen om foråret, men dette er ikke sket her i 2023. Nu står kassen på skrå- konstant og hælder ud mod øst.

Med de vanskeligheder, der er opstået som ovenfor nævnt, så er fremtiden meget usikker. Isfuglen har desværre heller aldrig ynglet i kassen, da den har været beboet af mink/mårddyr.

Vi har ikke mulighed for at føre tilsyn længere på grund af de omstændigheder, der er nævnt ovenfor. Nu er isfuglekassen blevet 15 år gammel.

Fremtiden:

Isfuglekassen har været igennem en lidt dramatisk periode i dens 'levetid' (15 år) i Tamosen. Området er svært tilgængeligt på grund af den høje vandstand. Spørgsmålet er også om kassens tilstand er så ringe, at den er umulig at reparere. Måske den skal fjernes helt fra området i nærmeste fremtid.

Så fremtiden er meget usikker for kassen.

Fremtidige aktiviteter i DOF Vestsjælland

De områder vi har tænkt at arbejde med i 2024 og også fremover, omfatter flere af de allerede omtalte ting. Det er fx:

- Formidling af nyheder og emner af interesse for medlemmerne på hjemmesiden
- Et stadig større udbud af ture, møder og kurser
- Fokus på ungdomsarbejde – f.eks. i Ørneklubben
- Fugleprojekter – faunistik i Vestsjælland.

Samt hvad der ellers måtte komme af idéer eller ønsker – fra DOF centralt eller fra medlemmerne.

Der skal hermed rettes en stor tak til bestyrelsesmedlemmerne, udvalgsmedlemmerne, turlederne og i det hele taget alle aktive i DOF Vestsjælland.